

פורים

משפחה

"שיר של יום"

כָּבֹד אֶת-אָבִיךָ וְאֶת-אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּן יָמֶיךָ עַל הָאָדָמָה...
(שמות כ יא)

פְּתַחוּ אֶת הַשָּׁעַר

מילים : קדיה מולודובסקי

נוסח עברי-פניה ברגשטיין

לחן : נחום נרדי

https://www.youtube.com/watch?v=V7McSUxU_Nk

וְדוֹדָהּ	פְּתַחוּ אֶת הַשָּׁעַר, פְּתַחוּהוּ רְחֹב,
וּנְכָדִים וְנִינִים	עָבוֹר תַּעֲבֹר פֹּה שְׂרֵשֶׁרֶת זָהָב :
בְּמִרְכָּבַת פְּנִינִים.	אָבָא
	וְאִמָּא ,
פְּתַחוּ אֶת הַשָּׁעַר, פְּתַחוּהוּ רְחֹב,	וְאָח
עָבוֹר תַּעֲבֹר פֹּה שְׂרֵשֶׁרֶת זָהָב :	וְאָחוֹת
אִגָּס	וְחֶתֶן וְכֶלֶה
וְתַפּוּחַ,	בְּמִרְכָּבַת קָלָה.
וְדָבַשׁ לְקוֹנוֹחַ,	
וְרָקִיק צְהֻבָּהּ	פְּתַחוּ אֶת הַשָּׁעַר, פְּתַחוּהוּ רְחֹב,
עַל צִלְחַת זָהָב.	עָבוֹר תַּעֲבֹר פֹּה שְׂרֵשֶׁרֶת זָהָב :
	סָבָא
פְּתַחוּ אֶת הַשָּׁעַר, פְּתַחוּהוּ רְחֹב.	וְסִבְתָּא ,
	וְדוֹד

הַצְעוֹת לְשִׁיחַ רַגְשִׁי, עֵיבוֹד וְהַפְעֵלָה

השיר מזמן שיח אודות המשפחה שלנו ואודות חשיבות הקשר הבין-דורי.

בשיח זה יש לשים לב לילדים אשר חוויית המשפחתיות אצלם פגועה או חסרה.

לדין ושיח במליאה

1. השיר בנוי משלושה בתים בעלי מבנה זהה. בראש כל בית יש בקשה: "פתחו את השער,

פתחוהו רחב..."

• מי עובר בשער בכל אחד מהבתים? בקשו מהתלמידים לכתוב את הרשימה ולתת לה שם.

• בית א': _____

• בית ב': _____

• בית ג': _____

(הפנו את תשומת ליבם של התלמידים לבית ג', בו מוזכרים המאכלים אשר מגיעים לשולחן המשפחתי בסעודה חגיגית במיוחד, אולי בחתונת החתן והכלה שבבית א?).

- מה באה החזרתיות על מילים אלו להדגיש?
- "שער כבוד- פתח רחב, על פי רוב מקושט בפרחים, בירק ובדגלים לכבוד בואו של אורח חשוב, מנהיג..." מה מלמד הסבר זה אודות המשפחה העוברת בשער?
2. "עבור תעבור בו שרשרת זהב"

- הקשר בין האנשים מתואר בשיר כ"שרשרת זהב". מה תכונותיה של השרשרת?
- מדוע מושווית שרשרת משפחתית לשרשרת של זהב?
- בחרו דמות ממשפחתכם הקרובה: היזכרו בה, במראה שלה, בעיסוקיה, במפגשים שלכם איתה.
- אילו רגשות ומחשבות עולות בכם כשאתם נזכרים בה?

הפעלות בשיתוף בני משפחה

"שרשרת זהב"

הכינו 'שרשרת משפחתית' מחרוזים בה כל חרוז יסמל מישהו מבני המשפחה.

- בקשו מהתלמידים לשוחח עם קרוב משפחה (אבא, אמא, סבא, דוד) ולחשוב יחד על כמה שיותר חרוזים בשרשרת המשפחתית וסוג החרוזים שיהיו בשרשרת:
- האם החרוזים יהיו זהים?
- האם שונים זה מזה כאשר כל חרוז מזוהה עם הדמות המסוימת?
- האם יכינו את החרוזים בעצמם או יקנו אותם?
- איך ייכתבו שמות האנשים על החרוזים?
- בשיעור בקשו מהתלמידים לספר על השרשראות שהכינו, על הדברים ששמעו על המשפחה, ועל תהליך הכנת השרשרת וההחלטות שנלוו אליו.
- באיזה אופן תרם תהליך הכנת השרשרת לקשר שלכם עם משפחתכם?

איזהו מכובד המכבד את הבריות
(מסכת אבות, פרק ד, א)

אנשים טובים

מילים ולחן: נעמי שמר

<https://www.youtube.com/watch?v=8LcXXijE8yQ>

תפקחו את

העיניים, תסתכלו סביב

פה ושם נגמר החורף ונכנס אביב

בשדה ליד הדרך יש כבר דגניות

אל תגידו לי שכל זה לא יכול להיות

אנשים טובים באמצע הדרך

אנשים טובים מאוד

אנשים טובים יודעים את הדרך

ואיתם אפשר לצעוד

איש אחד יבנה לי גשר כדי לחצות
נהר

איש אחר יצמיח יער במורדות ההר
ואישה טובה אחרת, אם יהיה קשה
רק תצביע אל האופק ותבטיח ש -

אנשים טובים ...

וממש כמו צמחי הבר הבודדים

הם עוצרים תמיד את החולות

הנודדים

הרקיע מתבהר, וכבר אפשר לראות

אנשים על אם הדרך מחכים לאות

אנשים טובים...

איש אחד קנה לי ספר בן מאה שנה

איש אחר בנה כינור שיש בו מנגינה

ואישה טובה אחרת לי נתנה את

שמה

ומאז אני בדרך שרה במקומה

אנשים טובים ...

הצעות לשיח רגשי, עיבוד והפעלה

שיר זה מזמן שיח אודות הסביבה האנושית החיובית שאנו חיים בה, ומזמין אותנו לפקוח
עיניים, להביט סביב ולהבחין באנשים הטובים שאנו פוגשים בדרכנו.

עבודת הכנה לשיר

חלופה ראשונה:

1. נהלו שיח במליאה סביב הנקודות האלה:

- מיהם בעיניכם "אנשים טובים"?
- כיצד בא לידי ביטוי הטוב שלהם?
- מהו מעשה טוב?
- אילו מעשים הם עושים?
- האם פגשתם אנשים כאלה? איפה? מתי?
- האם גם אתם אנשים טובים?

- ספרו על מעשה טוב שראיתם.
- ספרו על מעשה טוב שעשיתם.

דיון ושיח במליאה

תִּפְקְחוּ אֶת הָעֵינַיִם תִּסְתַּכְּלוּ סְבִיב

פֹּה וְשָׁם נִגְמַר הַחוּרְף וְנִכְנָס אָבִיב

- "תִּפְקְחוּ", "תִּסְתַּכְּלוּ", "תִּגִּידוּ" - מה אנו מתבקשים לראות? למה עלינו לשים לב?
- באיזה מובן מסמלת עונת האביב את האנשים הטובים?

אֵל תִּגִּידוּ לִי שֶׁכֵּל זֶה לֹא יָכוֹל לֵהוֹיֹת

- למה הכוונה ב"כל זה"?
- מדוע יש נטייה לומר ש"זה לא יכול להיות"?

אֲנָשִׁים טוֹבִים בְּאִמְצַע הַדֶּרֶךְ

אֲנָשִׁים טוֹבִים מְאֹד

אֲנָשִׁים טוֹבִים יוֹדְעִים אֶת הַדֶּרֶךְ

וְאַתֶּם אֶפְשָׁר לְצַעֵד

- על איזו דרך מדברת המשוררת?
- כיצד מאפשרים האנשים הטובים את הצעידה הבוטחת בדרך?
- האם זכורה לכם חוויה שבה אדם טוב עזר לכם להתמודד עם קושי שנתקלתם בו בדרך?
- ספרו כיצד עזר אדם זה? מה נתן לכם? מה אמר לכם?
- לו פגשתם אותו היום מה הייתם רוצים לומר לו?

אִישׁ אֶחָד קָנָה לִי סֶפֶר בֶּן מֵאָה שָׁנָה

אִישׁ אֶחָד בָּנָה כְּנֹר שֵׁיֶשׁ בּוֹ מִנְּגִינָה

- איזו מתנה היית רוצה לקבל? מדוע? (עודדו את הילדים לחשוב על מתנות שאינן דוקא חומריות)
- כיצד תעזור לך מתנה זו לצעוד בדרך?

הפעלות

כיתות א-ג:

- חלקו לתלמידים בריסטול/קרטון ביצוע בצורת לב.
- בקשו מכל תלמיד לבחור שורה מהשיר שהוא הכי אוהב, לכתוב אותה על הלב ולקשט.

- בקשו מכל תלמיד להקדיש את הלב שהכין למכר/בן משפחה היקר לליבו.
- אם המדריכה תחליט שכל תלמיד יקדיש את הלב לאחד מחבריו בכיתה, יש לערוך הגרלה כדי שכל תלמיד בכתה יקבל לב מקושט

המשפחה שלי

משורר: יורם טהרלב
לחן: נורית הירש

”ומכל החי מכל בְּשָׂר שְׁנַיִם מִכָּל תְּבִיאָה אֶל הַתְּבָה לְהַחִית אֶתְּךָ
זָכָר וְנִקְבָּה יְהִיוּ...”
(בראשית פרק ו', פסוק י"ט)

<https://www.youtube.com/watch?v=l6eBNeA98nk>

זה התחיל בשני הורים
עליזים וצעירים
שהולידו בשבילי
את המשפחה שלי
וכשיש לי מסיבה
רק תביטו מי שבא
רק תביטו מי שבא:

מניחים הם בפינה
ויוצאים אל הגינה
מנשקים את אחותי
ובאים לצבוט אותי
ובאים לצבוט אותי:

סבא בא ...

ואחר כך בחצר
מתחילים הם לדבר
מתווכחים בצעקות

סבא בא, אבא בא
אריה מכפר סבא בא
בא ברוך, ברוך הבא
עם דודה, דודה רבה
סבא בא, אבא בא
גם הסבתא יבאבא
אהלן ומרחבא
מי שבא ברוך הבא!

מביאים לי מתנות
גם גדולות וגם קטנות

ואחרי זה מבקשים
שאני אקום לשיר
וקוראים, כשאני שר:
"איך שהקטן מוכשר!"
והיום למסיבה
רק תביטו מי שבא
רק תביטו מי שבא:
סבא בא ...

וכמעט הולכים מכות
אך כשהכיבוד מוכן
הם רצים אל השולחן
הם רצים אל השולחן:
סבא בא ...

הצעות לשיח רגשי, עיבוד והפעלה

השיר "המשפחה שלי" מאפשר שיח אודות חשיבותו של התא המשפחתי והיותו מקור של כוח עבור בני המשפחה.

* יש לשים לב לתלמידים אשר חווים חוויה משפחתית פגועה או חסרה.

פעילות הכנה לפני הדיון בשיר

- איספו מגוון תמונות כגון: עוגן, מצפן, קערת פירות, שמש, אנייה, משקפיים, אווזה ואפרוחים, עץ, זר פרחים, כתר, סטטוסקופ, תמרור, לב, נחל, מגדלור, תווים, נורה, פנס, ארגז כלים, סלסלת לחם, שביל, ספר הוראות, צרור מפתחות, נשר, קטר, שרשרת צבעונית, שוקו, מפת דרכים, סיר, ערסל, וכד'... מומלץ להוסיף גם תמונות מופשטות לתמונות שנבחרו הוסיפו כרטיסים ריקים אחדים.
- הניחו את התמונות במרכז הכיתה. כל תלמיד יבחר תמונות אשר משקפות עבורו את משפחתו ויסביר, בתורו, מדוע בחר בתמונה זו.
- תלמיד אשר לא מצא תמונה מתאימה, יוכל להביע באמצעות ציור על גבי אחד הכרטיסים הריקים אלמנט המסמל עבורו את הקשר עם משפחתו.
- סכמו בקצרה את שעלה מדברי התלמידים.

נקודות לדיון ולשיח בקבוצה

1. שְׁהוֹלִידוּ בְּשִׁבְלִי אֶת הַמְשִׁפָּחָה שְׁלִי...
א. מה מיוחד במשפחה שלכם?
ב. מה מעניקה לכם תחושת ההשתייכות למשפחה?
2. וְכִשְׁיָשׁ לִי מִסִּיבָה רַק תִּבְיטוּ מִי שְׁבָא...
א. כיצד באה לידי ביטוי הלכידות המשפחתית בזמנים שמחים או עצובים?
ב. בשיר "המשפחה שלי", מי בא לחגוג עם הילד את יום הולדתו?
ג. האם מוכרת לכם חוויה דומה שבה כולם נאספים ובאים לכבודכם? אלו מחשבות ורגשות מעלה אצלכם החוויה הזו?
ד. אלו אירועים שמחים מתרחשים במסיבה המתוארת בשיר?
ה. העתיקו מהשיר אירועים משמחים וספרו על חוויות (דומות) ממפגשים אצלכם

במשפחה.

ו. האם השיר מתאר תמונה של משפחה מושלמת?

ז. העתיקו את האירועים שהדובר כותב עליהם בנימה ביקורתית. האם מוכרים לכם מצבים כאלה?

ח. תארו מצב שבו נדרשתם להתמודד עם מצבים מיוחדים בתוך המשפחה. תארו את האירוע. מה הרגשתם? כיצד הגבתם? את מי שיתפתם ובמי נעזרתם? אילו מחשבות עלו בכם כלפי בני המשפחה בעקבות האירוע?

3. וְאַחֲרַי זֶה מְבַקְשִׁים שְׁאֲנִי אֶקוּם לְשִׁיר...

לקראת סוף השיר חוזר הדובר ומספר דברים משמחים על המסיבה ועל בני המשפחה. איזו תמונה מתקבלת? האם היא שלמה?

הפעלה

- בקשו מהתלמידים לבחור מישהו מבני המשפחה שהם רוצים להודות לו על המקום החשוב שהוא ממלא בחייהם. התלמידים יכתבו לבן או לבת המשפחה שבחרו כרטיס תודה.
- בקשו מהתלמידים לחבר תקנון של "עשה ולא תעשה" באירועים משפחתיים.

כָּל אֲהַבָּה שֶׁהִיא תִּלְוֶיָה בְּדָבָר , בְּטוֹל דְּבָר ,
בְּטוֹל אֲתֵבָה .
וְשֶׁאֵינָה תִּלְוֶיָה בְּדָבָר , אֵינָה בְּטוֹלָה לְעוֹלָם .
(מסכת אבות ה טו)

יש לפעמים שאני בצרות -
אמא שלי .
את מבינה את זה בין השורות
שלי שלך
למה דואגת ולא ישנה -
אמא שלי .
איך זה שאם לא סומכת על בנה ?

אמא, אמא ...

אמא שלי

מילים : אריק אינשטיין

ושלום חנוך

לחן : שלום חנוך

יש לי אישה שאוהבת אותי ,
היא רק שלי .
היא מכירה אותי מהתחלה
שלי שלה .
היא מוכרחה להיות חכמה -
אמא שלי
ואת השיר אני שר בשבילה

אמא, אמא ,

את הינקת אותי ,

את פינקת אותי ,

את הבאת אותי ,

אמא, אמא ,

את פינקת אותי ,

את הבאת אותי ,

את .

כמה ימים שביליתי איתה -

אמא שלי .

כמה דמעות שמחיתי איתה

שלי שלה

כמה דברים שגיליתי איתה -

אמא שלי

כמה תקוות שתליתי איתה

אמא, אמא ...

תמיד היית איתי

גם כשהייתי לבדי .

תמיד אהיה איתך -

אמא שלי .

הצעות לשיח רגשי, עיבוד והפעלה

שיר זה מזמן שיח אודות יחסים בין אם וילדיה. בשיר מודגשות המסירות והאהבה של האם לילדיה, המתבטאות בדרכים שונות, ומקומה של האם במילוי הצרכים הבסיסיים, הרגשיים והרוחניים של ילדיה במהלך חייהם.

- **לא נכון לעסוק בשיר זה אם בכיתה יש תלמידים שחוו אובדן אם או אם יש תלמידים שאינם חולה במחלה קשה.**

פעילות הכנה לשיר:

- בקשו מהתלמידים להיזכר ברגע נחמד עם אימא :
- כל ילד יספר או יכתוב לעצמו על פי ההנחיות האלה :
- תאר מה התרחש ברגע הנחמד ההוא?
- אילו מילות אהבה אימא אמרה?
- אילו רגשות ליוו את הרגע הזה?
- מה אימא בשבילי?
- אילו מחשבות ותחושות צפות בי כשאני חושב על אימא?
- * רק מי שירצה ישתף במליאה

דיון בכיתה

- יש לי איִשָּׁה שְׂאוֹהֶבֶת אוֹתִי
- בקשו מהתלמידים לשתף במליאה :
- כיצד באה לידי ביטוי בשיר אהבתה של האם לילדה?
- פרטו את הדרכים שבהן מתבטא הקשר של האם לילדה לפי מילות השיר.
- תנו למילים מהשיר כותרות כגון :
 - דואגת לצרכים יומיומיים.
 - מגלה אהבה.
 - משתתפת בכאב.
- מהו, לדעתכם, הדבר המשמעותי ביותר שהאימא עושה למען ילדה?
- האם תיאור היחסים בין האם לבנה מזכיר לכם את הקשר שלכם לאימא שלכם? מה דומה? מה שונה?
- לו נפגשתם עם הילד בשיר :
 - מה הייתם אומרים לו?
 - מה הייתם שואלים אותו?
 - מה הייתם מספרים לו?
 - מה תאמרו לו על השיר שכתב? (מה הוא עורר בכם? מה הוא הזכיר לכם? מה הוא חיזק בכם? וכו').

הפעלה ראשונה

ההיערכות:

הכינו כרטיסיות אחדות . בכל כרטיסיה יהיו הנחיות. כל הנחיה בצבע אחר. בססו את ההנחיות על היגדים מתוך השיר בדגש על עולמם האישי של התלמידים (דוגמאות להלן). חלקו את הכיתה לקבוצות ותנו לכל קבוצה כרטיסיה וסוכריות צבעוניות (כצבעי השאלות).

המשחק:

בקשו מכל ילד לעצום את עיניו ולקחת סוכריה אחת מהקערה. בקשו ממנו לבצע את ההנחיה התואמת בצבעה את צבע הסוכרייה שקיבל.

דוגמאות להנחיות (מומלץ לבחור 5-6 הנחיות מתוך הדוגמאות שלפניכם) :

- ספר/ספרי על זכרון ילדות עם אימא (ירוק).
 - ספר/ספרי על בילוי משמח עם אימא (אדום).
 - ספר/ספרי על חוויה לא נעימה שחווית, ואמא ניחמה ועודדה אותך (צהוב).
 - ספר/ספרי מה אתה/את לומד/לומדת מאימא (כתום).
 - שתף/שתפי בשאלה שהיית רוצה לשאול את אימא (כחול).
 - ספר/ספרי במה אתה/את משתף/משתפת את אימא (אירועים, רגשות, חלומות) (סגול).
 - ספר/ספרי על פינוק מיוחד של אימא (חום).
 - ספר/ספרי אם ומתי אימא מבינה אותך ללא מילים (ורוד).
- ערכו מספר סבבים של המשחק.
לאחר המשחק בקשו מהתלמידים לשתף את חבריהם בתחושות שעלו בהם כשזכרו בְּאירועים, בְּחוויות ובדמותה של אימא.

הפעלה שנייה:

ההיערכות:

הכינו חומרי יצירה כגון: קרטוני ביצוע, פלסטלינה, ניירות צבעוניים, מנקי מקטרות, מדבקות, חרוזים, שאריות בדים וכד'

הפעילות:

בקשו מהתלמידים לחשוב על אימא שלהם, מה הם מרגישים כלפיה ומה היו רוצים לומר לה לאחר תהליך הלמידה והפעילות שחו. בעזרת חומרי יצירה שיוכנו מראש בקשו מכל תלמיד להכין מתנה קטנה לאימו, שדרכה יביע עד כמה היא יקרה וחשובה לו (אפשר לצרף למתנה מכתב קטן).

הצעות לשירים נוספים

אליעזר והגזר

א. האזינו לשיר "אליעזר והגזר", מילים: לוי קיפניס, לחן: מנשה רבינא.

<https://www.youtube.com/watch?v=yollgMwjR40&feature=youtu.be>

ב. שוחחו:

ג. מי השתתף במשימת הוצאת הגזר? האם בא מיוזמתו או שקראו לו?

ד. מה אפשר ללמוד מהשיר? (שיתוף פעולה, עבודת צוות)

ה. ספרו על מקרה שבו סייעתם למישהו אחר מיוזמתכם.

איך הרגשתם? איך הרגישו האחרים בסביבתכם? מדוע?

ו. מה גורם לנו לסייע לאחרים? (תחושת אכפתיות,

אחריות, מעורבות)

טוליק

א. האזינו לשיר "טוליק", מילים: רמה סמסונוב, לחן: נפתלי אלטר.

<https://www.youtube.com/watch?v=R2dyJ3pA8mA&feature=youtu.be>

ב. שוחחו:

1. מה דעתכם על התנהגותו של טוליק? מדוע?

2. מה הייתם אומרים לו?

3. מדוע טוליק עצוב בסוף השיר?

4. ספרו על מקרה שבו חלקתם עם אחרים משהו ששייך לכם. איך הרגשתם? איך הרגישו

האחרים בסביבתכם? מדוע?

ספרים מומלצים - מידע והצעות לפעילויות

המעיל המופלא של יוסף / סימס טבק

<p>א. שם הספר : המעיל המופלא של יוסף ב. המחבר/ת : סימס טבק ג. המאייר/ת: סימס טבק ד. הוצאה : כנרת בית הוצאה לאור, 2001</p>	<p><u>תעודת זהות לספר</u></p>
<p>ליוסף היה מעיל חורף חם. ככל שעבר הזמן, המעיל התיישן והפך לשחוק ובלוי. יוסף לא מתייאש, מקצר את המעיל... ומכאן רק מתחיל גלגולו של המעיל הישן. יוסף שלא מוותר על שום אפשרות, מנצל עד תום את בד המעיל ומייצג את הצורך להשתמש במשאבים הקיימים בתבונה וחסכנות. הסיפור מלא הפתעות, בזכות השנינות וחוש ההומור של הסופר והמאייר.</p>	<p><u>תקציר:</u></p>
<p>ניירות צבעוניים, מדבקות עיניים, מנקה מקטרות צבעוניים, מספרים, דבק, שמיניות בריסטול, שמיניות קרטון ביצוע. דיסקים, טפטים צבעוניים, ניירות צבעוניים עם דוגמאות, מדבקות, טושים לא מחיקים, דבק, נוצות, חוטים צבעוניים או שקופים, אל-בד בצבעים שונים. היערכות מוקדמת: חשוב להיערך מבעוד מועד ולבקש מהילדים להביא פרטי פסולת (בקבוקי פלסטיק, זכוכית, נייר וקרטון, שקיות, פחיות, גלילי נייר טואלט), וחפצים לשוק קח –תן</p>	<p><u>ציוד ועזרים נדרשים לפעילויות:</u></p>
<p>א. "איזהו העשיר? - השמח בחלקו" - האושר והשמחה אינם נמדדים בעושר אלא בהערכה ובהנאה ממה שיש. ב. "והגדת לבנך" - סיפור העובר במשפחה ומשמר מסורת מדור לדור. ג. "בל תשחית" – חשיבותה של חסכנות והשימוש במשאבים הקיימים. ד. מיחזור - חשיבות המיחזור לחיסכון בחומרי גלם, לצמצום זיהום סביבתי וחסכון כלכלי.</p>	<p><u>ערכים ורעיונות</u></p>
<p><u>א. פעילויות טרום קריאה:</u> הצגת הכריכה וניבוי על פי המצויר :</p>	<p><u>הצעות לפעילויות</u></p>

<ul style="list-style-type: none"> ● מה רואים בציור? ● במה לדעתכם עוסק הספר? ● באיזו תקופה מסופר, על פי מה קבענו? 	
<p>ב. פעילויות במהלך הקריאה:</p> <p>1. צורות קריאה מומלצות:</p> <p>מומלץ להושיב את הילדים במעגל ולבצע קריאה קולית ראשונה של המדריכה. בקריאה שנייה, הילדים יתבקשו לזהות את המשפט שחוזר על עצמו בסיפור: "....מה אפשר לעשות?" ולאחר חרוזים (לדוגמה: משבצות - לעשות, אחד - בצד, לומר - דבר).</p> <p>2. בקריאה שלישית של הסיפור, ניתן לבחור ילדים שישלבו את דמותו של יוסף וימחישו את המעיל שמשנה צורתו. (באמצעות אל בד או בד ישן, ניתן לגזור כל פעם ולשנות את צורת המעיל תוך כדי סיפור, בעזרת הילדים).</p> <p>ג. אוצר מלים, צירופים וביטויים:</p> <p>1. מה משמעות המילה מופלא? מה מופלא, המעיל או התושייה של יוסף? האם קרו לכם ילדים דברים מופלאים?</p> <p>2. הילדים ימצאו בסיפור חרוזים. החרוזים ייכתבו על קלפים (כל מילה על קלף) כך ניתן יהיה ליצור משחק זיכרון ולשחק בו. את המשחק כדאי לשמור ולהשתמש בו גם בזמנים אחרים.</p> <p>משבצות - לעשות מעיל עליון - יום ראשון</p> <p>3. הילדים יציירו ויכתבו הפכים מתוך הסיפור: עני - עשיר, שמח - עצוב, ישן - חדש. גם מהם ניתן להכין משחק זיכרון.</p> <p>4. המושג מיחזור: מה פירושו, מה חשיבותו ומה אנו נוהגים למחזר?</p> <p>מיחזור הוא תהליך שבו מפרקים פסולת ומחזירים אותה למצב של חומר גלם, אשר ישמש ליצור מוצרים חדשים. המיחזור מאפשר חיסכון ומצמצם את כמויות הפסולת והזיהום.</p>	
<p>פעילויות סביב הטקסט:</p> <p>1. משחקי חברה בנושא מיחזור ושמירה על הטבע נחלק את הכיתה למספר קבוצות. ניתן לבחור 3-4 פעילויות, בהתאם לאופי הקבוצה ולזמן הנתון.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● "21 מה זרקתי?" – הכיתה עומדת במעגל, וצריכה להתמסר בכדור בין כל חברי הכיתה. כל אחד שזרק צריך להגיד בקול פריט אחד שזרק השבוע לפח. ● בתום הסבב ניתן לשאול את הילדים: איך אפשר היה לצמצם את כמות הזבל הזו? לאיזה פח צריך לזרוק כל אחד מהפריטים? ● אפשר לעשות סבב משחקי נוסף שבו כל אחד אומר לאיזה פח זורקים את הפריט שציין בסבב הקודם. (פח ירוק - לפסולת אורגנית כמו שאריות מזון מגבונים לחים. פח כתום - 	

<p>לאריזות מזון, פלסטיק. פח כחול- למיחזור מוצרי נייר, עיתון, מחברות, אריזות קרטון קטנות. פח סגול- לבקבוקי זכוכית, ומיחזורית- לאיסוף בקבוקי פלסטיק).</p> <p>בתום הפעילויות, נאסוף את הילדים ונשאל:</p> <p>✓ מה אנחנו יכולים לעשות בחיי היום יום שלנו כדי לשמור על הטבע והסביבה?</p> <p>✓ מה נגיד למשפחה שלנו כדי שגם הם ישמרו על הטבע והסביבה?</p> <p>✓ מה אנחנו יכולים לעשות בבית שלנו כדי לשמור על הטבע והסביבה?</p>	
<p>הפעלה יצירתית בנושא מיחזור</p> <p>ניתן לבצע את אחת או שתיים מבין היצירות או לחלק את העבודה לתחנות, על פי בחירה. מומלץ להתנסות באופן אישי בהכנת היצירות הנבחרות.</p> <p>להלן מספר הצעות ליצירה ממוחזרת:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>פרפר מגליל נייר טואלט / מעמדים / מנייר טואלט לכלי כתיבה:</u> <p>חומרים נדרשים: גלילי נייר טואלט משומשים, ניירות צבעוניים, מדבקות עיניים, מנקי מקטרות צבעוניים, מספרים, דבק, שמיניות בריסטול/שמיניות קרטון ביצוע. אופן הכנה:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. הכנת הכנפיים: אפשר להכין שבלונה של כנפיים או לתת לילדים לצייר כנפיים באופן חופשי, לגזור, לצבוע ולקשט. 2. ציפוי וקישוט גליל הנייר: בהתאם לכנפיים או ביצירה חופשית, יש לצפות את גליל הנייר ולהדביק עיניים. 3. הדבקת "מחושים" ממנקי מקטרות. ניתן להדביק באמצעות דבק חם או לעשות 2 חורים בקצה הגליל, להכניס את מנקי המקטרות דרך החורים וללפף סביב החור. 4. הדבקה לבסיס/מעמד – נחלק לכל ילד שמיניות בריסטול לבסיס. הילדים יקשטו את הבסיס וידביקו את גליל הנייר לבסיס באמצעות דבק פלסטיק או סלוטייפ. <p>חשוב: יש להדביק את הכנפיים לגליל הנייר בחלקו העליון, ולא מתחת לקו התחתון, כדי שלא יפריע להעמדת הגליל.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>מוביילים מדיסקים ישנים/תחתיות לכוסות מדיסקים:</u> <p>חומרים נדרשים: דיסקים, טפטים צבעוניים, ניירות צבעוניים עם דוגמאות, מדבקות טושים לא מחיקים, דבק, נוצות, עיניים, חוטים צבעוניים או שקופים, פעמונים. אופן הכנה:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. קישוט הדיסקים, הדבקה צביעה בטושים לא מחיקים וציפוי במדבקות 2. חיבור הדיסקים באמצעות חוט 	<p>פעילות</p> <p>יצירה</p>

אוזו ומוזו מכפר קאקארוזו / יוסי אבולעפיה

<p>א. שם הספר : אוזו ומוזו מכפר קאקארוזו ב. שם המחבר : אפרים סידון ג. איורים : יוסי אבולעפיה ד. הוצאה : כתר, 1987, מהדורה מחודשת : 2015.</p>	<p><u>תעודת זהות לספר</u></p>
<p>אוזו ומוזו הינו סיפור בחרוזים המספר על דברים רציניים. אוזו ומוזו, שני אחים, אהבו האחד את השני והיו חברים טובים אשר עושים את הכל יחד. יום אחד פרץ ביניהם ריב שטותי שבעקבותיו הם בנו חומה בתוך הבית ונפרדו לעולם. סיפור השנאה ביניהם הועבר לדורות הבאים מבלי שאף אחד זכר מהי הסיבה למריבה. כל משפחה סיפרה על דמות מפחידה ומסוכנת שנמצאת בצד השני של החומה. עד שילד אחד בשם אוזו, טיפס על החומה וגילה מעברה השני ילדה בשם מוזה. שניהם גילו שאין מפלצת וסיפרו זאת להוריהם. והסוף המאושר : אוזו ומוזה הם זוג נהדר, החומה נהרסה ושני הצדדים הבינו שהיו צריכים לבדוק את העובדות ולא להאמין לסיפורים המפחידים.</p>	<p><u>תקציר:</u></p>
<p>קוביות, אבני לגו לבניית החומה, דפים, צבעים. <u>ההיערכות מוקדמת של המדריכים</u> : צילומים - צילום כריכת הספר + צילום של ריב האחים מתוך הספר, במספר עותקים כמספר הילדים בקבוצה. הכנת פתקים עם משפטים מהסיפור.</p>	<p><u>ציוד ועזרים נדרשים לפעילויות:</u></p>
<p>א. גם אנשים שאוהבים זה את זה עלולים להגיע למצב של איבה ושנאה שעלולה להמשך דורות רבים. ב. חוסר הקשבה וחוסר הבנה מובילים לעיתים לחילוקי דעות ועלולים להסלים ולהפוך ליחסי איבה. ג. יחסי איבה עלולים להתקבע מדור לדור גם כאשר כבר אין לדעת מה ומי היו הגורמים לכך. ד. האהבה מגשרת על האיבה ומובילה לבניית גשרים לחיים משותפים בידידות ובשלווה.</p>	<p><u>ערכים ורעיונות</u></p>

<p>ב. האחים בסיפור הם משל לחברה שלנו בכללה.</p>	
<p><u>א. פעילויות טרום קריאה:</u></p> <p>1. נציג בפני הילדים את כריכת הספר. נשוחח על התמונה ונתמקד בדמויות. נשים לב לאווירה שהתמונה יוצרת (חמימות, קרבה, קשר אנושי, שלוה). 2. נצלם את הכריכה, נחלק לכל ילד ונזמין את הילדים להוסיף לכל דמות בועת חשיבה ולכתוב את מחשבותיהן של הדמויות.</p>	<p>הצעות לפעילויות</p>
<p><u>ב. קריאה:</u></p> <p>1. נקרא את הטקסט במקטעים, על פי הפירוט שלהלן. לאחר כל קטע תתקיים פעילות בהתאם. אפשר לחלק לילדים את הספרים ולשתף אותם בקריאה או במעקב אחר הקריאה.</p>	
<p><u>ג. פעילויות סביב הטקסט:</u></p> <p>1. נקרא את הסיפור מתחילתו עד לאותה נקודה בה אוזו ומוזו רבים. נשוחח עם הילדים על המצב ההתחלתי של הסיפור על היחסים היפים בין האחים ועל השינוי שחל בהם. נתעכב על המשפט: "הם היפנו את גבם, קולם נעלם, ויותר לא דיברו זה עם זה – לעולם". נשוחח עם הילדים על מה שקרה לאחים. נזמין ילדים שירצו בכך, להציג בפנטומימה חלקים מהקטע ששמעו. ילדי הקבוצה יזהו את הקטע המוצג. נזמין את הילדים לצייר את הסיטואציה: נשאל מה הם יציירו (חומה, שתי משפחות משני צידי החומה). נזמין את הילדים לשתף את הקבוצה במצבים דומים של ריב וסכסוך, אם היו גם להם. נבקש מהם לספר איך העניין הסתיים? 2. נקרא בקול באוזני הילדים את החלק השני ונעצור בחלק שבו אוזו מתלבט האם להציץ מבעד לחומה, מציץ ומתגלה לעיניו מראה 'מוזר'. "אולי, רק אציץ בה מעל החומה? אבל היא טורפת, כך אימא איימה. אז רק אטפס ודקה אסתכל- ואם בדקה היא עלי תתנפל? אז אולי לא דקה רק עשר שניות? לפני שאימא תשוב מקניות. כדאי? לא כדאי! לא כדאי? כדאי! שהרי אם לא עכשיו אימת? ואוזו הקט הסתכל מסביב, אמו לא הייתה שם וגם לא אביו... אל הצד השני הוא הציץ בגנבה... מה רץ שם? הרי זו ילדה!..."</p>	

נזמין את הילדים להמשיך את הציור הקודם ולהוסיף לציור את אוזו הקטן מביט מעבר לחומה ואת מה שהוא רואה.

נזמין את הילדים להציג את הקטע: נעמיד במרכז החדר שורת שולחנות, זו ה"חומה", ונבקש מהילדים לעמוד משני עברי החומה.

נזמין אותם לשתף בהרגשתם, ולתאר מה הם היו רוצים שיקרה בהמשך. לחילופין, אפשר להציע לילדים לבנות בקוביות או מלגו את החומה ומה שנמצא משני עבריה.

אפשרות נוספת: לשוחח על תפקידיה השונים של "חומה". מה אנו מפסידים ומה אנו מרוויחים כשיש חומה ביננו ובין שכנינו?

3. נקרא באוזני הילדים את החלק האחרון, עד סוף הסיפור. נאפשר לילדים להביע עצמם באופן חופשי

ולשתף במחשבותיהם. נעודד את הילדים ונבקש מהם לספר האם הם היו רוצים להיות חלק מהסיפור?

איזו דמות הם היו בוחרים לעצמם? מה היתה הדמות הזו עושה? מה היא היתה אומרת? למי?

אוצר מלים, צירופים וביטויים:

נסביר לילדים כי הספר כולל משפטים ומלים בשפה גבוהה ומלים ומשפטים בשפה יומיומית.

נחלק לכל זוג ילדים פתק ובו משפט אחד מתוך הסיפור. כל זוג יקרא את המשפט, יסביר אותו ויזכיר לקבוצה באיזה הקשר נאמר המשפט.

הפתק יודבק על דף וכל זוג יכתוב סיפור קצר או משפט מורחב וישבץ בו את הפתק שקיבל. כדאי להוסיף ציור מתאים. בתום הפעילות נאגד את כל הדפים לאלבום קבוצתי.

להלן דוגמאות למשפטים בפתקים:

"מעולם לא ידעו מהם רוגז וריב"

"מצץ עוד מוצץ ולבש חיתולים"

"האש פיזזה לה באח הבורר"

"צעק אוזו, וחמתו מתלקחת"

"אתה כן טיפש"

"אל תאיים, גם לי יש אגרוף"

"הם היפנו את גבם, קולם נעלם"

"באמת, מעניין איך נראית המפלצת בצד השכך"

"להגן מפני הציור המאוס"

"כדאי! שהרי אם לא עכשיו אימתי? "

"עוד מעט, עוד מעט והנה הוא הגיע"

"כאילו לא הייתה שם מפלצת"

פעילות

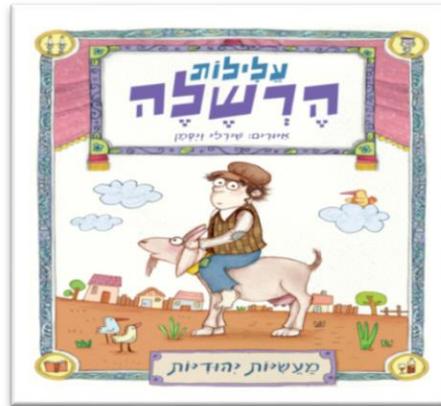
יצירה

1. חגיגת נפילת החומה - נזמין את הילדים ל"חגיגת נפילת החומה" – נאמר לילדים כי אנו מחליטים לקיים טקס וחגיגה לרגל נפילת החומה. נכתוב את ההזמנות לטקס, נקבע אילו קטעים ייקראו בטקס, אילו קטעים נציג ואיזה שיר מתאים לנו לשיר.

נערוך בשמחה את החגיגה. ביום שייקבע, נזמין את ההורים או קבוצות אחרות, שיחגגו אתנו.

2. אפשר להזמין את הילדים לספר מי מהם ראה חומה, היכן, מתי היא נבנתה ולשם מה? במה היא עוזרת? במה היא מפריעה? אפשר להזכיר או להראות לילדים תמונות של חומות למשל חומות ירושלים, חומות בעיר עכו, גדר ההפרדה, חומת ברלין, החומה הסינית וכמובן חומות ברחבי אזורי המגורים שלנו – בין הבתים או בין החצר למדרכה. חשוב להראות גם את השערים והמעברים שיש בחומות אלה.

עלילות הרשלה / עטרה אופק וריבה בן נר

<p><u>תעודת זהות לספר</u></p>	<p>א. שם הספר : עלילות הרשלה ב. המחברות : עטרה אופק וריבה בן נר ג. מאיירת : שירלי ויסמן ד. הוצאה : דני ספרים, 2016</p>
<p><u>תקציר:</u></p>	<p>הרשלה הוא הבדחן הנודע, שהצליח לשרוד הודות לפקחותו ושנינותו ולעתים גם הודות לחוסר הבושה שלו. סיפורי הרשלה מלווים את עולם ההומור היהודי כבר שנים ארוכות. דמותו הספרותית מבוססת על דמות אמיתית. הרשלה, שעל פי דמותו חוברו הסיפורים, חי לפני למעלה ממאתיים וחמישים שנה באוקראינה, בחצרו של הרב ממזיבוז', שהיה נכדו של הבעל שם טוב. הרשלה נודע כאדם ערמומי, פיקח, שופע חוכמת חיים, שידע לספר בדיחות בצורה מיוחדת והיה מעולל תעלולים שהיו משאירים את הסובבים אותו פעורי פה.</p>
<p><u>ציוד ועזרים נדרשים לפעילויות:</u></p>	<p>צבעי עיפרון, קופסאות קטנות, נייר חום, דבק, מספריים, פלסטלינה, בדים, מקלות ארטיק. בריסטולים בגודל 10X10, טושים, צבעי עיפרון, פסי בריסטול להכנת סימניות. ההיערכות מוקדמת של המדריכים: צילומי תמונות לפי המוסבר בפעילויות בהמשך.</p>
<p><u>ערכים ורעיונות</u></p>	<p>א. הרשלה הבדחן הצליח להסתדר גם במצבים מביכים הודות לחוכמתו, שנינותו וחוש ההומור שלו. ב. עלילות הרשלה מבוססות על דמות אמיתית. ג. נושאים מרכזיים: הומור, מעשיות עממיות, חוכמתו של הבדחן בסביבתו הקרובה. ד. היכרות עם דמותו של הבדחן שעלילותיו מעלות חיוך על פנינו, היכרות עם סיטואציות מבדחות.</p>
<p><u>הצעות לפעילויות</u></p>	<p>א. פעילויות טרום קריאה: 1. נשוחח עם הילדים על השאלה מי היה הרשלה? מי שמע את שמו ומה עוד אנו יודעים עליו?</p>

<p>2. נציג לילדים את כריכת הספר. נשוחח עם הילדים על השאלה – מה מוזר במה שאנו רואים בציור? מי זה הרוכב על עז? האם זה דבר טבעי שרוכבים על עז?</p>	
<p>ב. פעילויות במהלך הקריאה:</p> <p>1. כיוון שלפנינו ספר סיפורים אפשר להחליט באיזה סיפור מתחילים. מומלץ להתמקד במספר קטן של סיפורים ואת השאר יוכלו הילדים לקרא בעצמם.</p> <p>2. אפשר לתת לילדים את הספרים, להנחות אותם לעיין בשמות הסיפורים ולקרא סיפור אחד על פי בחירתם.</p> <p>3. אפשר לקרא באוזני הילדים רק את הפתיח "כך זה התחיל" ואת כל שאר הסיפורים יקראו הילדים באופן עצמאי.</p> <p>"כך זה התחיל" מתחיל במלים: "בעיירה אוסטרופול, בפולין הרחוקה, חי נער קטן עם אימו האלמנה. רזה היה ונמוך, פניו חוורות, שערו שחור ובגדיו קרועים ובלויים..."</p> <p>אפשר לבקש מהילדים לדמיין כיצד נראה הרשלה ולצייר אותו על פי התיאור. אפשר להשוות בין הציורים ולראות באיזו מידה הקפדנו על ציור על פי התיאור.</p>	
<p>ג. פעילויות סביב הטקסט:</p> <p>1. לאחר קריאת הפתיח "כך זה התחיל", נזמין את הילדים לכתוב מעין תעודת זהות להרשלה: השם, ההורים, מקום המגורים, צבע עור, צבע שיער, תחביבים וכד'. במקום של התמונה נוכל להדביק את הציור שציירנו קודם – כיצד הרשלה נראה בעיננו על פי התיאור.</p> <p>2. נצלם מתוך הספר עמודים נבחרים בהם יש איורים. נערוך חידון – מי מצויר בתמונה, מה הם עושים, מאיזה סיפור לקוח הציור הזה.</p> <p>3. נבחר איור אחד מתוך הסיפור שקראנו. נצלם את האיור במספר עותקים כמספר ילדי הקבוצה. (כדאי להבהיר את הצילום עד כמה שניתן) ניתן לכל ילד צילום של הציור, נבקש לצבוע בצבעי עיפרון. ניתן לכל ילד בועת דיבור ובועת חשיבה. כל ילד יחליט לאיזו דמות הוא מצמיד את בועת הדיבור / החשיבה ומה הוא כותב בה. נערוך תערוכה של כל העבודות. נוכל גם לערוך חידון – ילד קורא את מה שכתב והילדים האחרים יזהו מי הדמות שיכלה לומר או לחשוב זאת.</p>	
<p>נתמקד בסיפור אחד ונמחזי אותו בתיאטרון דמויות. נחלק את הילדים לקבוצות ונעבוד על פי ההנחיות שלהלן: יוצרים דמויות - מציירים כל דמות מהסיפור על גבי בריסטול קטן (10X10). גוזרים את הדמות מסביב. מדביקים את הדמות לראשו של מקל ארטיק כך שניתן יהיה להחזיק את המקל בקצהו התחתון.</p> <p>כל ילד מחזיק דמות אחת ומציגים את הסיפור הנבחר בפני כל הקבוצה.</p>	<p>פעילות יצירה</p>

הנה דוגמה של דמויות בעלי חיים על
מקל ארטיק :

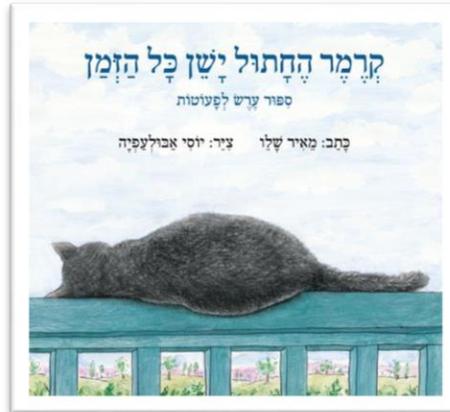
בנוסף אפשר להמחזי / ליצור
סיטואציה מתוך אחד הסיפורים
באמצעות דמויות ואביזרים נוספים.
את הדמויות אפשר לצייר אך גם
אפשר לצלם מהספר, לגזור ולהדביק.
הנה לדוגמה :

עולם הבדיחות – ניצור הזדמנויות להיכנס למצב רוח שטותי ולספר בדיחות. הנה
כמה

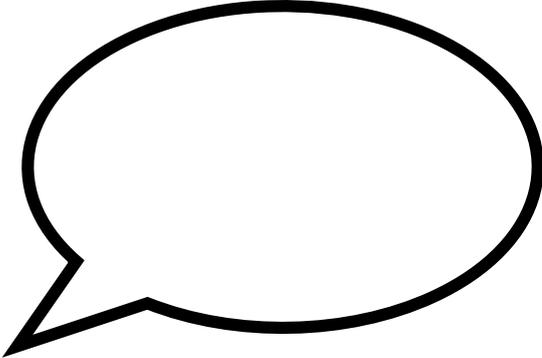
אפשרויות :

- ילדים יביאו ספרי בדיחות ויקראו מהם בפני הקבוצה
- ילדים יספרו בדיחות בפני כל הקבוצה (אפשר להציג את הבדיחות תוך שימוש בתלבושות ואביזרים).
- ילדים יכתבו בדיחות שהם מכירים ונכין יחד את "קופסת הבדיחות שלנו". הקופסה תתמלא בדיחות ונוכל להמשיך ולמלא אותה עד שנצא לחופשת הקיץ.
- הכנת סימניה – נגיש לילדים פסי בריסטול לבנים ברוחב 2-3 ס"מ. נציע להם להכין סימניה לספר. על הסימניה יהיה מצויר הרשלה ומצידה השני תהיה כתובה אמרה של הרשלה או אמרה אחרת כראות עיניהם. (אפשר להשיג פסי בריסטול גזורים בבתי דפוס).

קרמר החתול ישן כל הזמן / מאיר שלו

<p>א. שם הספר : קרמר החתול ישן כל הזמן ב. שם המחבר : מאיר שלו ג. צייר : יוסי אבולעפיה ד. התאמה לשכבת גיל : א' ב'</p>	<p>תעודת זהות לספר</p>
<p>קרמר החתול ישן כל הזמן, קרמר החתול הוא חתול ישן. שום דבר לא מפריע לו : הוא ישן מול המאוורר בקיץ, על התנור בחורף, בין דפי העיתון ועל קלידי הפסנתר (גם כשבתהובן חתולי משופם נותן בו מבט חמור). קרמר מבין שעליו להצדיק את תאוות השינה שלו, ומסביר כי כלל אינו ישן : הוא חולם בעיניים עצומות בני משפחת החתולים. הוא מתאר מה עשה עם כל אחד מהם – בחלום, ואז הוא שב ונרדם. המשפחה האנושית, חסרת הזיהוי המדויק שואלת – איזה מין חתול אתה? אך משפחתו של קרמר מופיעה בפירוט רב, זו משפחת החתוליים המפוארת : נמר, אריה, טיגריס, צייטה, פומה, פנתר. קרמר מספר מה הוא עשה עם כל אחד מבני משפחתו. כך, בניגוד מוחלט לשינה הבלתי נגמרת של קרמר, מופיעים כל הדברים שעשה בחלומות הלילה עם בני משפחתו – שאגות, ציד, הסתערויות, זינוקים, מארבים. מכל אלה, גדלה עייפותו של קרמר והוא שב להניח ראשו על הכר, וממשיך לישון כל הזמן.</p>	<p>תקציר:</p>
<p>להמחזה : תלבשות, כובעים, אוזניים וחלקי לבוש נוספים בהתאמה לסיפור. ליצירה : דבק, מספריים, בקבוקי שתיה ריקים, מדבקות צבעוניות, ניירות, חוטי צמר וכד'. לפעילויות אחרות : בועות דיבור, צילומי תמונות מהספר</p>	<p>ציוד ועזרים נדרשים לפעילויות:</p>
<p>א. חייו של החתול שונים מחייהם של שאר בני משפחתו החתוליים. ב. חלומות הם לעתים "מציאותיים" יותר ממה שקורה ביומיום.</p>	<p>ערכים ורעיונות</p>
<p>א. פעילויות טרום קריאה :</p>	<p>הצעות לפעילויות</p>

<p>1. נשוחח על החתולים בסביבתנו הקרובה – היכן הם נמצאים, מה הם עושים? נבקש מהילדים לצייר על דף בגודל 4A 1/2 את הסיטואציות המוכרות לנו ביותר מחיייהם של החתולים שאנו רואים. נרכז את הציורים, נמיין אותם (חתולים אוכלים, נוברים באשפה, צדים עכברים וכד').</p> <p>2. נראה לילדים תמונות מתוך הספר. נתאר מה רואים, נשוחח על מה שמוזר בתמונות האלה.</p> <p style="text-align: center;"><u>תמונות שמתאימות לפעילות זו:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ קרמר ישן על שובך היונים ▪ קרמר ישן על הסולם ועכבר עולה אליו ▪ קרמר ישן על קלידי הפסנתר <p>3. ננסה לחקות את החתול. איך הוא ישן, איך מונחות רגליו, על מה הוא מניח את הראש. נשמיע מוסיקה שקטה וננסה "לישון" בדומה לחתול.</p>	
<p style="text-align: right;"><u>ב. קריאה:</u></p> <p>1. אפשר לקרא את הסיפור באוזני הילדים ברצף אחד, אפשר לקרא כל פעם חלק אחד, ולאחריו תיערך פעילות מתאימה. אפשר ורצוי לתת לילדים את הספרים לעיון ולמעקב אחר הקריאה. אפשר לשתף את הילדים בקריאה של קטעים מתוך הספר.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ג. פעילויות סביב הטקסט: ▪ נשוחח עם הילדים על ההבדל בין היום והלילה של קרמר החתול – מה הוא עושה ביום ומה הוא עושה בלילה. מה ההבדל? איפה לדעתם קרמר שמח יותר? ביום או בלילה? ▪ איפה הוא מרגיש שהוא שייך יותר – למשפחה שבביתה הוא גר או למשפחת החתוליים? ▪ אם קרמר יכול היה לדבר, מה הוא היה אומר לבני המשפחה שבביתה הוא גר? ▪ נגיש לילדים בועות דיבור וניתן להם לכתוב בבעות. נדביק את כל הבעות סביב ציור גדול של חתול וניצור יצירה בה אנו שותפים. <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> </div>	

- נכיר את משפחת החתולים – אריה, צייטה, נמר וכו'. נסתכל בתמונות, נספר על בעלי החיים הללו ולבסוף נערוך חידון 'מי אני?'
 - אפשר לתת לילדים לחבר חידות.
 - אפשר שהמדריכה תחבר את החידות והילדים יכתבו את התשובות.
 - הנה חידון לדוגמה :
1. אני הרצה המהירה ביותר בעולם.
 2. אני טורף בעלי חיים גדולים.
 3. צבע הפרווה שלי שחור ועיני מבריקות.
 4. אני אוהב לחטט בפחי אשפה ולמצוא בהם אוצרות.
 5. אני הנקבה של מלך החיות
 6. אני חי ליד מים מלוכלכים וביצות

▪ חידון- משפחת החתוליים

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

- נדמיין לעצמנו שהיינו רואים חתול קטן, גור חתולים, עזוב לנפשו מה היינו עושים? איך היינו מטפלים בו? איך היינו נזהרים? עם מי צריך לברר מה מותר ומה אסור?
- נשוחח על המושג משפחה – משפחה של בני אדם, משפחה של בעלי חיים, משפחה של צמחים, משפחת מלים. ניתן דוגמאות, נצייר, נחפש תמונות בעיתונים. נכין קולאז' של משפחה אחת מבין כל המשפחות הנ"ל.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ נחלק לכל ילד תמונה מהסיפור. למשל התמונה בה רואים את שלושת הילדים מאחורי הכורסה האדומה ועליה רובץ קרמר החתול. ▪ נציע לילדים ליצור תמונה חדשה תוך שימוש בדמויות המצוירות בתמונה המקורית. הילדים יתבקשו להחליט מה יהיה הנושא של היצירה החדשה ואז לגזור את הדמויות שבתמונה, להדביק על דף חדש ולהוסיף דמויות, מקומות, אביזרים. רצוי לתת שם ליצירה החדשה. ▪ למשל אפשר ליצור תמונה שנקרא לה 'הפיקניק' או 'בחוף הים' או 'בגן השעשועים' ולפי זה ניצור את היצירה החדשה. אפשר לתת לילדים לעבוד בזוגות במידה שירצו בכך. ▪ נאסוף את כל היצירות ונאגד אותן לתצוגה. ▪ קרמר מספר על החלומות שלו. הוא חולם על בני משפחתו. ▪ נשוחח על חלומות בזמן שינה וחלומות בהקיץ. נספר ונצייר חלומות שחלמנו. נמין את החלומות לחלומות שמחים / מפחידים / בלתי מציאותיים וכד'. ▪ אפשר לשוחח עם הילדים על משמעות נוספת של המושג חלום – חלום כמשאלה. נשאל את הילדים מה אנו חולמים להיות כשנהיה גדולים – נספר, נצייר, נכין תלבושת מתאימה ונציג. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ניתן לילדים לספר את הסיפור במלים שלהם. אפשר וכדאי להמחז את הסיפור – נחלק את הכיתה לקבוצות וכל קבוצה תבחר איזה חלק של הסיפור הם רוצים להמחז. הילדים יתחפשו בהתאם לסיפור ויצגו בפני שאר חבריהם. ▪ נזמין את הילדים לצייר חתול. אפשר להקרין את הסרטון המלמד איך לצייר חתול מהספרה 8 ▪ נכין משחקים / קשקשנים לחתול בית – ניקח בקבוק קטן של שתיה, נמלא אותו בזרעי חומס או שעועית ונסגור את הפקק. נדביק קישוטים, מדבקות ונקשט בחוטים צבעוניים 	<p><u>פעילות</u> <u>יצירה</u></p>

נואי הילדה מתאילנד / אסטריד לינדגרן

<p>א. שם הספר : בוקר טוב גדליהו ב. המחברת : שלומית כהן אסיף ג. המאייר : יוסי אבולעפיה ד. תצלומים : חנה ריבקין בריק ה. הוצאה : עם עובד, 2015</p>	<p>תעודת זהות לספר</p>
<p>זהו סיפורה של הילדה, נואי, שחיה בכפר בתאילנד. נואי מחכה ליום שבו אביה יקח אותה איתו לבנגקוק, העיר הגדולה, כשייצא בסירתו אל השוק. והנה סוף סוף מגיע היום. נואי יוצאת עם אביה לעיר הגדולה, בנקוק. העיר מעניינת ומרתקת, ונואי בסקרנותה מתרחקת מעט מאביה ומטיילת בלעדיו. היא בטוחה שתמצא את אביה במהרה אך הדבר לא קורה כך בסיפור. נואי פוגשת את הנזיר אשר מטפל בה ודואג לה. לבסוף הוא גם זה שעוזר לה למצוא את אביה. כשהם נפגשים, האב אומר: "אֶשְׂרִי המפליג לעולם הגדול, אֶשְׂרִי החוזר לביתו הקטן".</p>	<p>תקציר:</p>
<p>ניירות, ניירות צבעוניים, טושים ומדבקות. ההיערכות מוקדמת: הדפסת כרטיסי טיסה לחלוקה לילדים, אימון מוקדם בעבודת אוריגמי על פי ההנחיות בסרטונים.</p>	<p>ציוד ועזרים נדרשים לפעילויות:</p>
<p>א. סקרנות ככוח מניע. ב. עצמאות ואומץ וגבולותיהם. ג. חיים במשפחה, חריצות ועזרה להורים. ד. אנושיות ואכפתיות, עזרה למי שנמצא במצוקה.</p>	<p>ערכים ורעיונות</p>
<p>א. פעילויות טרום קריאה:</p>	<p>הצעות לפעילויות</p>

1. נציג את צילום כריכת הספר ונבקש מהילדים לשער: מי בתמונה? איפה היא גרה? על מה או על מי היא חושבת? מה היא מחזיקה בידה? לו הילדה הזו היתה מגיעה לקבוצה שלנו או לשכונה שלנו, מה היינו שואלים אותה?
2. נואי גרה בתאילנד. נשאל את הילדים היכן נמצאת תאילנד? מה הם יודעים על ארץ זו? נשוחח עם הילדים על דרכי ההגעה לתאילנד מישראל. נספר להם שטיסה ישירה אורכת למעלה מעשר שעות. אנו עומדים לעלות לטיסה.
3. נחלק לילדים כרטיסי עליה למטוס ונספר להם כי אנו עומדים להגיע, באמצעות הסיפור לארץ אחרת, רחוקה ומיוחדת. מיד אנו מתחילים בטיסה.

- ב. פעילויות במהלך קריאה:
1. מומלץ לקרא את הסיפור באזני הילדים במקטעים, לפי הפירוט שבהמשך, ולקיים פעילות מתאימה לאחר כל קטע. אפשר כמובן גם לקרא את הסיפור ברצף וליצור פעילויות בהתאמה לתוכן.

- פעילויות סביב הטקסט:
1. קריאת הטקסט הראשון – עמ' 1-16.
- שיח בקבוצה: מה מסופר לנו על תאילנד? מה אנו יודעים על הבית של נואי? נשווה עם הבית והסביבה הקרובה שלנו.

ניתן להשוות באמצעות טבלה כזו :

<u>הבית והסביבה הקרובה שלנו</u>	<u>הבית של נואי</u>

אפשר להציע לילדים לקפל דף 4A לשניים – בחלק אחד הם יציירו את הבית והסביבה הקרובה של נואי ובחלק השני יציירו את הבית והסביבה הקרובה שלנו.

2. נקרא עמ' 21-17 נשוחח עם הילדים על מסורות האכילה והשינה בתאילנד – על הרצפה.

נקרא עמ' 35-22 נשוחח על חייה של נואי, על המשפחה, על תפקידיה במשפחה.

עמוד 35 – אבא של נואי מחליט לקחת אותה לעיר הגדולה בנקוק. נשוחח עם הילדים על תקופה אחרת ומקום אחר, על אנשים שלא נסעו הרבה ממקום למקום.

נתבונן בתמונות, בלבוש של האנשים ונמקד את מבטנו על כובעי המגבעת הגדולים.

נמשיך לקרא את הסיפור ונעלה מתוכו נושאים לשיחה :

- איך קרה שנואי הלכה לאיבוד? מה היינו מצעים לה לו היינו פוגשים אותה? מה כדאי לה לעשות? מה ייעץ לה נזיר?

מה פירוש המושג "בשעת צרה".

נזמין את הילדים להציג קטעים מהסיפור. בהצגה הם יכולים להוסיף מפגשים עם חיות נוספות, עם אנשים נוספים.

3. אבא של נואי מגיע למקדש ופוגש את בתו. מה הם אומרים זה לזה? מה הם חושבים?

מה דעתכם, ילדים, על תגובתו של אבא? האם היה צריך להגיב אחרת? אם כן איך? נזמין את

הילדים לצייר את המפגש ולהוסיף לדמויות בועות דיבור ובעות חשיבה.

אפשר לתת לכל תלמיד דף ובראשו המשפט שאבא אמר :

”אֲשֶׁרִי הַמְּפָלֵיג לְעוֹלָם הַגְּדוֹל, אֲשֶׁרִי הַחוֹזֵר לְבֵיתוֹ הַקָּטָן”

מה פירוש המילה 'אֲשֶׁרִי' ? מי לדעתם מאושר יותר, המפליג לעולם הגדול או החוזר לביתו. נזמין את הילדים לצייר ציור המתאים למשפט.

אוצר מלים, צירופים וביטויים :

1. שעת צרה

2. אשרי

פעילויות להרחבה והעשרה

1. נשוחח עם הילדים על הכובעים הנראים בתמונות בספר. ממה הם עשויים? איך

מכינים אותם. אנו נכין כובע מנייר ונקשט אותו לקישור [הכנת כובע מנייר](#)

2. נחזור לתמונות ונשוחח עם הילדים על הסירות בתאילנד. ממה הן העשויות, איך הן

לא שוקעות? נשאל את הילדים על היתרונות והחסרונות של סירה ככלי תחבורה.

[נכין סירה מנייר](#), נקשט ונצבע אותה. נציב את הסירות בתערוכה בחדר.

ילדים המתורגלים באוריגמי יכולים להכין [סירה משוכללת](#).

מפתח הלב

לפניכם מגוון הצעות לפעילויות חברתיות-ערכיות המעודדות את הלומדים לקחת חלק פעיל בשיח, במשחק ובהתנסות.

ההצעות מאפשרות בירור של ערכים ומסרים חברתיים הרלוונטיים לעולמם של הלומדים תוך התנסות בעבודה בצוות, בחשיבה יצירתית, במעורבות חברתית ובניהול שיח מכבד ומקדם.

1. מנצחים ביחד

מטרות הפעילות:

1. התנסות בעבודה בצוות

2. בירור סוגיות המתקשרות לעבודה בצוות

ציוד נדרש:

בהתאם לנדרש בפעילות הנבחרת כמפורט בהמשך

מהלך הפעילות:

התנסות במשימות בצוות, לדוגמה:

1. השרשרת הארוכה ביותר - כל חבר בצוות ייצור בזמן קצוב שרשרת מרצועות נייר. בתום הזמן המוקצב יחברו חברי הצוות את השרשראות האישיות לשרשרת אחת ארוכה. הצוות המנצח: הצוות שיצר את השרשרת הארוכה ביותר.
 2. ה"גן הפורח" ביותר - כל צוות ייצור פרחים מעיסות נייר, מניירות קרפ, מניירות צבעוניים או מחומרים אחרים. הצוות המנצח: הצוות שיצר את מספר הפרחים הגדול ביותר.
 3. חרוזים במיכל - כל צוות יקבל שני מיכלים: האחד ריק והשני מלא בחרוזים (המיכל יכול להיות: דלי, קופסאות בגדלים זהים, בקבוק פלסטיק). המיכלים יוצבו במרחק עשרה צעדים זה מזה. משימת הצוות: למלא את המיכל הריק בכמה שיותר חרוזים במשך חמש דקות.
- חברי הצוות יסתדרו בטור במרחק של 10 צעדים מהמיכל. כל חבר בתורו יעביר חרוז אחד למיכל הריק באמצעות כף. במקרה שהחרוז נופל, עליו לחזור לנקודת המוצא. הצוות המנצח: הצוות שהעביר את הכמות הגדולה ביותר של חרוזים.

שאלות לשיח בעקבות הפעילות:

1. כיצד הרגשתם כשפעלתם כצוות? מדוע? מה אהבתם? מה לא אהבתם? מדוע?
2. מה סייע לעבודת הצוות? מה הקשה על עבודת הצוות?
3. במה תרם כל אחד בצוות להצלחת המשימה?

מסרים מרכזיים לדיון:

1. תרומת היחיד לעבודת הצוות (ביצוע המשימה באחריות, עמידה בכללים, עידוד החברים, סבלנות, מתן מקום לכל אחד, יישום ערכים וכו')
2. תרומת הצוות ליחיד (כמו: חיזוק תחושת המסוגלות, השייכות, התברות).
3. תרומת העבודה בצוות לאווירה ולתוצר.

2. רכבת האחריות שלי

מטרת הפעילות:

שיח אודות האחריות וביטוייה

ציוד נדרש:

קרטיסיות בצורה קרונית של רכבת (כל קרון ייצג תחום או זמן שבהם חשוב לגלות אחריות, כמו: לימודים, חברה, משפחה, חוג, הפסקה, שעות הפנאי).

מהלך הפעילות:

1. המנחה ישוחח עם הלומדים אודות האחריות וביטוייה:
 - מהי אחריות לדעתכם? (מה זה אומר להיות "ילד אחראי"?)
 - הביאו דוגמאות למצבים שבהם גיליתם אחריות: בבית, בשיעור, בהפסקה, בשעות הפנאי.
 - הביאו דוגמאות לתפקידים שיש לכם בכיתה. איך אפשר לגלות אחריות בביצוע התפקידים?
2. כל משתתף יכתוב ב"רכבת האחריות" מה זה אומר לגלות אחריות בלימודים, בהפסקה, בחברה, במשפחה (אפשר להוסיף או להפחית תחומים בהתאם לכיתה, לדוגמה: בקרון ששמו "אחריות בחברה" יכתוב כיצד הוא מגלה אחריות בחברת הילדים).
3. כל משתתף יציג את הדברים שכתב או צייר באחד התחומים.

שאלות לשיח בעקבות הפעילות:

1. מי נוהג ב"רכבת האחריות" שלכם? מדוע?
2. כיצד אתם מרגישים כשאתם מגלים אחריות? מדוע?
3. באילו תחומים או מצבים אתם מרגישים שקשה לכם לגלות אחריות? מי ומה יכול לסייע לכם?

מסרים מרכזיים לדיון:

1. חשוב לגלות אחריות בתחומים שונים: בלימודים, בחברה, במשפחה, בשעות הפנאי

2. פירוש "לבצע תפקיד באחריות" הוא: למלא את כל המשימות הנכללות בתפקיד, להתמיד, לעמוד בלוחות הזמנים, לכבד את שותפי התפקיד ועוד.

3. כישרון מיוחד לכל אחד

מטרות הפעילות:

1. העמקת ההיכרות בהתייחס לחוזקות (תכונות חיוביות, כישרונות, תחביבים)
2. שיח והתנסות בחיבור לערכי "מפתח הלב": שונות, עבודה בצוות, אחריות, כבוד

ציוד נדרש:

כרטיסים בצורת מתנה

חומרי יצירה

מהלך הפעילות:

1. המנחה יניח במרכז המעגל כרטיסיות שבהן מוצגות תכונות חיוביות, כישרונות ותחביבים

(לדוגמה: חוכמה, סקרנות, רגישות, אכפתיות, חריצות, נדיבות, דייקנות, אחריות, סדר, חברותיות; יכולת ריקוד, ספורטיביות, אהבת קריאת ספרים, יכולת ציור, אהבת בישול)

2. כל משתתף יבחר תכונה, תחביב או כישרון שמאפיינים אותו, יכתוב אותו על גבי איור של מתנה, יספר על כך לחבריו ויקבל משוב:

• אני רוצה להחמיא לך על ...

• גיליתי שאת/ה... ואני רוצה להציע...

• אני רוצה להזמין אותך ל...

• בעקבות הדברים שסיפרת על עצמך, אני רוצה לבקש ממך...

• אני רוצה להודות לך על...

3. המשתתפים יבררו כיצד יכול כל אחד מהם לתרום לכיתה ולחבריו מכישרונותיו ויצרו יחד את קופסת המתנות שבה יונחו ה"מתנות" האישיות.

שאלות לשיח בעקבות הפעילות:

1. כיצד הרגשתם במהלך הפעילות? מה גיליתם על עצמכם?
2. מה גיליתם על חברי הקבוצה? (במה אתם שונים? במה אתם דומים?)
3. כיצד יכול כל אחד מאיתנו לממש את כישרוניתו?
4. כיצד נוכל להתחשב בחברינו לכיתה ולכבד את התכונות והכישרונות שלהם?

במי ובמה זה תלוי ?

מסרים מרכזיים לדיון:

- בכל אחד טמונות חוזקות שבאחריותו להוציא מן הכוח אל הפועל.
- חשוב להתחשב באחרים, לכבד את החוזקות שלהם ולאפשר להם לממש אותן.

4. קופסת השמחה

המשתתפים יישבו במעגל ויעבירו מאחד לשני את "קופסת השמחה" שהוכנה מראש.

ההנחיה: בקופסה נמצא משהו שיגרום לך שמחה.

כל משתתף בתורו מקבל את הקופסה ומספר מה היה רוצה שיהיה בה עבורו, מה היה משמח אותו .

רצוי לעודד את המשתתפים לדמיין שהקופסה מכילה מתנות שאינן מוחשיות כמו: להכיר חברים חדשים, להגשים חלום או משאלה, לפתח כישרון, לעסוק בתחום עניין, למלא תפקיד, להשיג אתגר; לבקר את... להצליח ב..., להוכיח שאני...

בדיון ניתן לשוחח על אחד מהנושאים האלו: במה ובמי תלוי רגש השמחה?

כיצד נוכל לשמח את עצמנו? איך נוכל לשמח אחרים ?

5. התפקיד שלי בבית

כל משתתף יספר לחבריו על תפקיד שיש לו בבית באמצעות פנטומימה, ציור, חידה, תמונה, סיפור .

ניתן להתייחס לשאלות ולנקודות הבאות:

- מה התפקיד שלי? מתי אני עושה אותו? עם מי?
- מה באחריותי לעשות במסגרת התפקיד?
- מדוע חשוב למלא תפקיד זה? במה זה תורם לי ולמשפחה ?

6. משפחה מטיילת

המשתתפים יספרו על חוויה חיובית הזכורה להם ממקום בו ביקרו עם בן משפחה.

ניתן להתייחס לשאלות ולנקודות אלו:

- מהו המקום? עם מי ביקרתי בו ?
 - מהי החוויה הזכורה לי ממקום זה?
 - ממה נהניתי במיוחד?
- המשתתפים יציירו את החוויה עליה סיפרו וייצרו יחד אלבום תמונות של חוויות מיוחדות עם בני המשפחה. האלבום יוצג בתערוכה בכיתה ובבית-הספר.

7. משפחה חוגגת

המשתתפים יספרו על האופן בו מציינים אירועים וזמנים שונים במשפחתם:

ימי הולדת, אירועים משפחתיים, חופשות .

ניתן להתייחס לשאלות ולנקודות אלו:

- מהו האירוע או הזמן?
 - כיצד מציינים במשפחתי אירוע או זמן זה ?
 - מה אני אוהב במיוחד באירוע ובזמן זה? מה הייתי רוצים לשנות ?
- המשתתפים יציירו רגע מתוך האירוע או הזמן אותנו תיארו ויכתבו מסר למשפחתם.